

Національний
університет оборони
України імені Івана
Черняхівського

Силабус модуля “Лідерство”

Назва курсу професійної військової освіти	<i>командно-штабного курсу тактичного рівня Повітряних Сил (L-2)</i>
Обсяг модуля	<i>4 ЄКТС / 120 годин</i>
Навчальні дисципліни модулю, їх обсяг та статус	<i>Лідерство, 4/120, обов'язкова</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Особливості модуля	Вивчення модуля дозволить слухачам набути індивідуальної лідерської здатності офіцера – критично оцінювати реальний стан речей; чітко усвідомити існуючі загрози та наявні можливості; залучити необхідні ресурси, визначити шляхи і способи їх використання; застосувати ефективні внутрішні комунікації; надихнути та вмотивувати особовий склад (персонал) до виконання визначених завдань; досягти очікуваних результатів та сприяти розвитку й удосконаленню бойової спроможності кожного окремого військовослужбовця та підрозділу, військової організаційної структури загалом – всі ці завдання передбачають формування і прояв лідерства
Ключові слова	Лідерство, військове лідерство, управління (керівництво, менеджмент), цінності військового лідера, лідерські чесноти військовослужбовців, формування і прояв лідерства, світоглядні сенси, переконання, погляди і принципи військового лідерства

<p>Директор модуля</p> 	<p>РИБЧУК Олег Олександрович доктор філософії (освітні, педагогічні науки) доцент кафедри суспільних наук Контактні дані: тел. 21-139, тел. +380506958930, e-mail: rybchuk83@gimail.com кафедра суспільних наук, ауд. 1/144</p>
<p>Чому модуль є важливим, корисним та актуальним?</p>	<p>Важливість, корисність та актуальність модуля обумовлена тим, що лідерство залишається ключовим компонентом забезпечення професійної діяльності як окремих військовослужбовців різних категорій, так і органів військового управління, військових частин (підрозділів) під час виконання завдань за призначенням, не дивлячись на різноманіття визначень та методів реалізації. Визначальну роль лідерство військовослужбовців відіграє, зокрема, у цінностях, традиціях, етиці поведінки, досвіді дотримання військової дисципліни та корпоративної військової культури в арміях держав – членів НАТО</p>
<p>Які компетентності формує модуль?</p>	<p><i>Здатність визначати основні ціннісні засади становлення, розвитку і утвердження ідентичності військового лідера;</i> <i>Здатність забезпечити практичні механізми реалізації військового лідерства на різних рівнях соціальної взаємодії у процесі виконання визначених службових і бойових завдань;</i> <i>Здатність працювати в команді;</i> <i>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;</i> <i>Здатність здійснювати стратегічні комунікації на тактичному рівні.</i></p>
<p>Які результати навчання можна досягнути після вивчення модуля?</p>	<p><i>Застосовувати ефективні внутрішні комунікації, надихати й вмотивувати особовий склад до виконання визначених завдань;</i> <i>Досягати очікуваних результатів та сприяти розвитку й удосконалення боекдатності кожного окремого військовослужбовця та підрозділу;</i> <i>Здійснювати стратегічні комунікації на тактичному рівні.</i></p>

<p>Де можна застосовувати набуті знання та вміння?</p>	<p><i>Модуль “Лідерство” тісно пов’язаний з іншими модулями командно-штабного курсу тактичного рівня Повітряних Сил (L-2). Поєднання модулів у логічній структурі та змісті курсу забезпечує формування необхідних загальних і професійних компетентностей у офіцера-лідера.</i></p> <p><i>Модуль “Лідерство” має прикладну орієнтацію з професійним акцентом на формування поглядів щодо військового лідерства у Збройних Силах України, основні принципи його розвитку, стандарти, рівні, цінності, чесноти, властивості характеру і базові компетентності військових лідерів. Набутий бойовий досвід військовослужбовців ЗС України переконливо демонструє необхідність практичного впровадження у підготовці і застосуванні військ (сил) притаманної національним бойовим традиціям ціннісної основи військового лідерства, яка відображає систему поглядів, керівні принципи, умови і шляхи досягнення його мети.</i></p>
<p>Зміст модуля</p>	<p><i>Тема 1. Військове лідерство в інформаційному суспільстві.</i></p> <p><i>Заняття 1. Мир та війна у постсучасному суспільстві.</i></p> <p><i>Заняття 2. Філософія, наука і культура управління в сфері безпеки та оборони.</i></p> <p><i>Заняття 3. Військове лідерство в країнах демократії.</i></p> <p><i>Заняття 4. Соціально-філософські та філософсько-політичні аспекти постсучасного військового лідерства.</i></p> <p><i>Заняття 5. Військова етика з аксіологічної та прагматичної точки зору.</i></p> <p><i>Заняття 6. Відносини держави та збройних сил з релігійними організаціями в країнах демократії.</i></p> <p><i>Заняття 7. Морально-етичні та релігієзнавчі компетентності військового лідера.</i></p> <p><i>Тема 2. Основи ораторського мистецтва та риторичної комунікації військового керівника.</i></p> <p><i>Заняття 1. Ораторське мистецтво в діяльності військового керівника.</i></p> <p><i>Заняття 2. Інформаційні виступи в діяльності військового керівника.</i></p>

Заняття 3. Стратегія і тактика публічноговиступу військового керівника.

Заняття 4. Публічна промова командира.

Заняття 5. Композиційна побудова публічного виступу військового керівника.

Заняття 6. Публічна промова військового керівника на основі аргументації.

Тема 3. Психологічні аспекти діяльності офіцера-лідера.

Заняття 1. Соціально-психологічний профіль офіцера-лідера.

Заняття 2. Стратегії поведінки лідера в ситуації конфлікту.

Заняття 3. Особливості формування мотиваційних стратегій офіцера-лідера.

Заняття 4. Гендерні аспекти управлінської діяльності офіцера-лідера.

Заняття 5. Захист слухачами авторського проекту.

Тема 4. Основи стратегічних комунікацій.

Заняття 1. Стратегічні комунікації у Збройних Силах України.

Заняття 2. Роль зв'язків з громадськістю у формуванні громадської думки.

Заняття 3. Демократичний цивільний контроль у сфері оборони.

Заняття 4. Цивільно-військове співробітництво.

Заняття 5. Підготовка та проведення брифінгу командира військового підрозділу за підсумками виконання бойового завдання.

Тема 5. Командоутворення (Teambuilding).

Заняття 1. Сучасні парадигми лідерства.

Заняття 2. Групи та групова динаміка в збройних силах як об'єкт військового управління.

Заняття 3. Принципи і методи Teambuilding.

Заняття 4. Психологія командної роботи офіцера-лідера.

Заняття 5. Лідерство – виклик змінам.

Заняття 6. Командний діалог.

Тема 6. Правові основи діяльності Збройних Сил України.

Заняття 1. Військове законодавство України – правова основа діяльності Збройних Сил України.

Заняття 2. Актуальні проблеми правового регулювання діяльності Збройних Сил України.

	<p><i>Заняття 3. Правове регулювання цивільних, господарських та трудових відносин у Збройних Силах України.</i></p> <p><i>Заняття 4. Особливості участі військових частин в цивільних, господарських правовідносинах та правове регулювання трудових відносин у Збройних Силах України.</i></p> <p><i>Диференційований залік</i></p>
<p>Інформаційні джерела</p>	<ol style="list-style-type: none"> <i>1. Концептуальні підходи НАТО та ЄС до забезпечення стійкості держави і суспільства у сфері національної безпеки // Національний інститут стратегічних досліджень. березень, 2018. Київ, 2018.</i> <i>2. Соціально-філософські та психологічні аспекти сучасних війн : В. І. Осьодло, Л. М. Будагьянц ; Нац. ун-т оборони України ім. Івана Черняховського. – Київ : АртЕк, 2018. – 406 с.</i> <i>3. Світова гібридна війна: український фронт / За заг. ред. В. П. Горбуліна. Національний інститут стратегічних досліджень. – К.: НІСД, 2017. – 496 с.</i> <i>4. Красницька Ольга. Основи ораторського мистецтва та риторичної комунікації : практикум. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2019. 110 с.</i> <i>5. Методичні рекомендації з інтеграції гендерних підходів у систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України / Олена Волобуєва, Алла Вяткіна, Світлана Ганаба та ін. Київ: ФОП Клименко Ю. Я., 2021. 292 с.</i> <i>6. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні: монографія / Нац. акад. пед. наук України ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. – 384 с.</i> <i>7. Теорія і практика психологічної допомоги та реабілітації: підручник. Вид. 2-ге, доп. / кол. авт. ; за заг. ред. Василя Осьодла. – Київ : НУОУ імені Івана Черняховського, 2020. – 484 с.</i> <i>8. Концепція лідерства за стандартами армій країн НАТО (Conception of leadership in accordance with the armies standards of NATO countries) : навчальний посібник. К. : НУОУ ім. Івана Черняховського, 2018. – 252 с.</i> <i>9. Доктрина розвитку військового лідерства у Збройних Сил України. Затверджена Начальником Генерального штабу Збройних Сил України</i>

	<p>01.12.2020 року.</p> <p>10. Курс “Військове лідерство” // Платформа дистанційного навчання – Центральний репозиторій ресурсів Системи дистанційного навчання Збройних Сил України.</p> <p>11. Курс “Гендерна рівність та основи гендерної політики у Збройних Силах України” // Платформа дистанційного навчання – Центральний репозиторій ресурсів Системи дистанційного навчання Збройних Сил України.</p> <p>12. Про лідерство. 10 найкращих статей з Harvard Business Review ; Пер. з англ. О. Лобастової. К. : Вид. група КМ-БуКС, 2018. – 216 с.</p> <p>13. Основи стратегічних комунікацій у сфері забезпечення національної безпеки та оборони: навч. посіб – К.: НУОУ імені Івана Черняхівського, 2020 – 86 с.</p> <p>14. Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони України: навч. посіб. – К.: НУОУ імені Івана Черняхівського, 2019. – 88 с.</p> <p>15. Цивільно-військове співробітництво за стандартами НАТО: навч. посіб. – К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2016. – 92 с.\</p> <p>16. Соціальна психологія військового управління: підручник / за заг.ред. В.Ж. Богайчука. – К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. – 248 с.</p> <p>17. Освіта та індивідуальна підготовка (E&ITD) 075-007 (10 вересня 2015 року) : Спільна директива стратегічних командувань НАТО : довідкові матеріали. / [колектив авторів]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2021. – 178 с.</p> <p>18. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко – Харків, 2017 – 100 с.</p> <p>19. Військове право. Підручник / кол. авторів; за заг. ред. А.М. Колодія, О.В. Кривенка. Київ. НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2019. – 392 с.</p> <p>20. Пашинський В.Й. Забезпечення оборони України: адміністративно-правові аспекти: монографія /В.Й. Пашинський – Київ. – Освіта України, 2018. – 410 с.</p>
<p>Оцінювання навчальних досягнень</p>	<p>Досягнення необхідного рівня знань та сформованості вмінь ґрунтується на використанні індивідуального підходу до навчання кожного окремого слухача, мотивованого спонукання слухачів</p>

	<p>до необхідності самостійного розв'язання проблемних питань, які пропонуються викладачем, з використанням сучасних технологій навчання. Поточний контроль проводиться протягом усього періоду модуля у таких видах і формах, як усне й письмове опитування; індивідуальне, групове і фронтальне опитування; комп'ютерне і безмашиинне тестування та ін. Самоконтроль передбачає відповіді на питання для самоконтролю, визначені електронними підручниками, тестовими програмами та друкованими навчальними виданнями. Допуск до підсумкового контролю можливий за умови успішного виконання завдань передбачених програмою модуля. Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку (методи: співбесіда, постановка запитань).</p> <p>Оцінювання результатів навчання визначається за національною шкалою та 100-бальною шкалою і становить: "відмінно" – 90 – 100 балів; "дуже добре" – 80 – 89 балів; "добре" – 65 – 79 балів; "задовільно" – 55 – 64 бали; "достатньо" – 50 – 54 бали; "незадовільно" з можливістю повторного складання – 35 – 49 балів; "неприйнятно" з обов'язковим повторним проходженням курсу – 1 – 34 бали</p>
<p>Додаткова інформація</p>	<p>https://www.zsu.gov.ua https://nuou.org.ua http://stratcom.nuou.org.ua https://britishmba.in.ua/programmes/kurs-liderstvo-teoriia-ta-praktyka/ https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/leadership-course https://www.edx.org</p>